

Sygn. akt VIII U 4054/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 grudnia 2018 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia SO Dorota Stańczyk

Protokolant p.o. protokolanta sądowego Magdalena Wajda

po rozpoznaniu w dniu 27 listopada 2018 roku w Lublinie

sprawy A. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

w związku z odwołaniem A. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 23 listopada 2016 znak (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VIII U 4054/16

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia 23 listopada 2016 roku odmówił A. M. przyznania prawa do emerytury wcześniejszej, przyznawanej na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 887, tekst jedn. ze zm.) w związku z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43, tekst jedn. ze zm.). W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku nie udowodnił wymaganego 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. Organ rentowy nie uwzględnił żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych z uwagi na brak przedłożenia środka dowodowego na taką okoliczność (decyzja k. 27 akt emerytalnych).

A. M. złożył odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę. Wskazał, że załączył świadectwo pracy w szczególnych warunkach z okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) sp. z o.o., gdzie wykonywał malowanie na wysokościach, w tym malowanie minią. Praca wykonywana była w pełnym wymiarze czasu pracy (odwołanie k. 2-5 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, argumentując jak w zaskarżonej decyzji. Ponadto organ wskazał, że w świadectwie pracy z dnia 7 sierpnia 2006 roku znajduje się informacja, zgodnie z którą wnioskodawca nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych (odpowiedź na odwołanie k. 7 a.s.).

Sąd Okręgowy w Lublinie ustalił, co następuje:

A. M., urodzony dnia (...), w dniu 17 października 2016 roku złożył wniosek o emeryturę (wniosek k. 1-4 akt emerytalnych).

Do wniosku dołączył m.in. świadectwo pracy z dnia 7 sierpnia 2006 roku, zgodnie z którym w okresie od dnia 26 maja 1977 roku do dnia 4 sierpnia 2006 roku był zatrudniony w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku malarza konstrukcji stalowych, a od dnia 5 maja 1997 roku na stanowisku malarza-izolarza. Zgodnie z punktem 8 świadectwa pracy nie wykonywał wówczas pracy w warunkach szczególnych (świadectwo pracy k. 7-8 akt emerytalnych).

Decyzją z dnia 25 października 2016 roku organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury z powodu nieudowodnienia co najmniej 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego, w tym co najmniej 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych (decyzja k. 18 akt emerytalnych).

W dniu 16 listopada 2016 roku wnioskodawca przedłożył przez organem rentowym oświadczenie w sprawie braku dokumentów oraz pisemne zeznania świadków na okoliczność pracy w gospodarstwie rolnym rodziców w okresie od dnia 1 lipca do dnia 31 sierpnia 1972 roku (oświadczenie k. 20, zeznania k. 21-22 akt emerytalnych).

Zaskarżoną decyzją z dnia 23 listopada 2016 roku organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury z powodu nieudowodnienia okresu 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Jednocześnie organ uznał, że wnioskodawca spełnił pozostałe warunki do przyznania świadczenia (decyzja k. 27 akt emerytalnych).

A. M. od dnia 26 maja 1977 roku został zatrudniony w (...) spółce z o.o. Początkowo siedziba spółki znajdowała się w W., natomiast wnioskodawca pracował w oddziale w K.. W 2001 roku nastąpił podział spółki, w wyniku czego powstała (...) sp. z o.o. (zeznania wnioskodawcy k. 67v, 91 a.s.; zeznania J. D. k. 66v-67 a.s.; świadectwo pracy k. 7 akt emerytalnych; zaświadczenie Rp-7 k. 8 akt kapitałowych).

Z dniem zatrudnienia wnioskodawca został przyjęty do pracy jako malarz konstrukcji stalowych, i na tym stanowisku pracował do 1997 roku. Wnioskodawca pracował w brygadzie malarzy w składzie 8-10 osób, zajmującej się malowaniem elementów metalowych w elektrowni w K.. W ramach swoich obowiązków malował metalowe słupy o wysokości 10-15 m. Ponadto zajmował się malowaniem elementów z blachy oraz ścian w metalowych zbiornikach o wysokości 10-20 m. Wnioskodawca malował farbami antykorozyjnymi ręcznie oraz natryskowo. Pierwszą warstwę farby stanowiła minia, po wyschnięciu której następowało malowanie chlorokauczukiem albo farbą epoksydową z utwardzaczem. Nie wszystkie elementy były malowane minią. Około 30 % czasu pracy przeznaczal na malowanie na poziomie zerowym, a pozostałe 70 % na wysokości. Oprócz malowania wnioskodawca zajmował się również piaskowaniem, tj. czyszczeniem elementów przeznaczonych do malowania, wykonywał to piaskiem, a także czyścił szczotką drucianą. W tym celu suszył piasek w betoniarence, wsypywał go do piaskarki, a następnie obsługiwał wąż, z którego pod ciśnieniem leciał piasek. Piaskowanie zajmowało cały dzień roboczy, trwający 8 godzin. Od maja 1997r. pracował jako izolarz. Wówczas okładał w celu izolacji wełną mineralna rury i kotły. (zeznania wnioskodawcy k. 52v, 67v-68, 91 a.s.; zeznania T. A. k. 52v-53, 89v-90 a.s.; zeznania Z. K. k. 53, 90-90v a.s., świadectwo pracy).

W trakcie zatrudnienia w powyższym zakładzie wnioskodawca przebywał na budowie eksportowej w Niemczech oraz w Czechosłowacji (zeznania wnioskodawcy k. 53, 68, 91 a.s.; zeznania Z. K. k. 53 a.s.).

Stan faktyczny w sprawie został ustalony na podstawie dowodów z zeznań wnioskodawcy i świadków, a także dokumentów znajdujących się w aktach rentowych.

Zeznania świadków T. A. oraz Z. K. zostały uznane za wiarygodne. Obaj pracowali wraz z wnioskodawcą w tej samej brygadzie, przy czym T. A. pełnił funkcję brygadzysty. Świadkowie szczegółowo opisali wszystkie czynności, które wchodziły w zakres obowiązków wnioskodawcy. Zwrócili uwagę, że pomimo zatrudnienia jako malarz konstrukcji, zajmował się on także piaskowaniem oraz malowaniem na powierzchni. Z. K. określił proporcje malowania na

poziomie zerowym w stosunku do pracy na wysokości na 40 % do 60 %. Ponadto obaj zgodnie wskazali, że malowanie nie odbywało się wyłącznie minią, ale również innymi rodzajami farb. Świadkowie nie byli w stanie dokładnie wskazać od kiedy wnioskodawca wykonywał prace izolatora, jednak podkreślali, że miało to miejsce co najmniej od 1997 roku, a więc po odejściu T. A. z zakładu pracy. Jest to zgodne ze świadectwem pracy, w którym data zajmowania stanowiska malarza-izolatora określona jest na 5 maja 1997 roku. Z. K. dodał, że wnioskodawca przebywał na budowach eksportowych w Czechosłowacji i w Niemczech.

Zeznania J. D. Sąd także uznał za wiarygodne. Świadek zeznawał na okoliczność ustalenia miejsca przechowywania akt osobowych przez oddział spółki (...). Natomiast odnośnie okoliczności związanych z charakterem pracy wnioskodawcy nie był w stanie przedstawić szczegółów. Wskazał jedynie ogólnie, że według jego wiedzy A. M. pracował jako malarz konstrukcji stalowych.

Zeznania wnioskodawcy A. M. również zostały uznane za wiarygodne, jako zgodne z zeznaniami świadków. Wnioskodawca podał, że około 30 % czasu pracował na poziomie zerowym, a 70 % na wysokości. Potwierdził również, że do malowania używał oprócz m. innych rodzajów farb.

Dowody ze wskazanych dokumentów w postaci wniosku o emeryturę, świadectwa pracy oraz wydanych decyzji zostały uznane za wiarygodne. Wnioskodawca kwestionował zawartą w świadectwie pracy z dnia 7 sierpnia 2006 roku informację, zgodnie z którą nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych, jednak dowody z zeznań potwierdziły tę okoliczność. Jednocześnie wnioskodawca nie przedłożył innej dokumentacji poświadczającej warunki zatrudnienia. Co więcej, zebrany materiał dowodowy nie jest wystarczający dla precyzyjnego określenia stanowiska pracy wnioskodawcy w poszczególnych okresach, kierowania go do wykonywania innych obowiązków, takich jak piaskowanie, czy delegowanie do pracy za granicą. Przedsiębiorstwo (...) spółka z o.o. poinformowała w piśmie z dnia 17 stycznia 2017 roku, że akta osobowe wnioskodawcy zostały przekazane do (...) spółki z o.o. w Ś. w momencie przekształcenia Oddziału spółki w odrębny podmiot gospodarczy (k. 11 a.s.). Prezes zarządu spółki (...) wskazał natomiast, że akta osobowe powinny znajdować się w oddziale spółki w W.. Oddział w K. nie posiada akt osobowych żadnego z pracowników. J. D. wskazał, że taka sytuacja dotyczy również innych pracowników.

Sąd Okręgowy w Lublinie zważył, co następuje:

Odwołanie nie jest zasadne i podlega oddaleniu.

Jak stanowi art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1270, tekst jedn. ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27. Emerytura taka przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Według art. 32. ust. 2 cytowanej ustawy za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Jednocześnie art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej stanowi, że rodzaje prac wykonywanych w warunkach szczególnych ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Tego typu prace zawarte są w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43). Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Według § 3 cytowanego rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Natomiast § 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W rozpatrywanym stanie faktycznym wnioskodawca osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat, złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych w OFE na dochody budżetu państwa, a ponadto udowodnił 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych. Zakład Ubezpieczeń Społecznych uznał natomiast, że wnioskodawca nie udowodnił wymaganego 15-letniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych z uwagi na brak dokumentów poświadczających tę okoliczność. Świadectwo pracy z dnia 7 sierpnia 2006 roku zawiera informację, że wnioskodawca nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych w okresie zatrudnienia w spółce (...).

Powyzsza informacja zawarta w świadectwie pracy samoistnie nie przesądza o braku wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Świadectwo pracy nie jest bowiem dokumentem urzędowym i w postępowaniu sądowym jest traktowane jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c. (wyrok SN z dnia 16 czerwca 2009 r., I UK 24/09, Legalis nr 265766). Z tego względu pracownik może za pomocą innych środków dowodowych wykazywać okoliczności wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Należy mieć również na uwadze treść art. 473 § 1 k.p.c., zgodnie z którym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i z przesłuchania stron. Z tego względu sąd przy ustalaniu spornych okoliczności może korzystać z wszelkich środków dowodowych, w szczególności może w celu sprawdzenia faktów niewynikających dostatecznie z treści przedłożonych do sprawy dokumentów przeprowadzić dowód ze świadków lub z przesłuchania stron. Regulacja ta ma pierwszeństwo przed instrukcyjną normą przewidzianą w § 2 ust. 2 powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, zgodnie z którą okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów resortowych, lub w świadectwie pracy.

Jedynym okresem, którego zaliczenia do pracy w warunkach szczególnych domagał się wnioskodawca było zatrudnienie w (...) spółce z o.o. od dnia 26 maja 1977 roku do dnia 4 maja 1997 roku na stanowisku malarza konstrukcji stalowych. Wnioskodawca argumentował, że w tym czasie wykonywał prace wskazane w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, w wykazie A, dziale III. W hutnictwie i przemyśle metalowym, poz. 72. Malowanie minią.

W ocenie Sądu zebrany materiał dowodowy nie pozwala na ustalenie, że w okresie spornym wnioskodawca wykonywał prace, które można zakwalifikować do warunków szczególnych. Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Oznacza to, że uwzględnianie do okresów pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy nie jest dopuszczalne (wyrok SN z dnia 7 lutego 2017 r., II UK 637/15, Legalis nr 1580502).

Tymczasem A. M. w trakcie zatrudnienia na stanowisku malarza konstrukcji stalowych wykonywał również inne czynności, takie jak piaskowanie, tj. czyszczenie elementów w celu przygotowania ich do malowania. Czynności te zajmowały niejednokrotnie nawet jeden dzień roboczy. Dodatkowo wnioskodawca podczas pracy nie używał wyłącznie m., bowiem malowanie wykonywane było także przy użyciu innych farb.

Sąd nie zakwalifikował również pracy wnioskodawcy według wykazu A, działu V. W budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych, poz. 6. - prace malarskie konstrukcji na wysokości. Zarówno wnioskodawca, jak i

przesłuchany świadek Z. K. wskazali bowiem, że praca na wysokości zajmowała 60-70% czasu, podczas gdy pozostała część wykonywana była na powierzchni, na poziomie zerowym.

Jednocześnie wnioskodawca nie przedstawił dokumentacji, która pozwoliłaby ustalić w jakich okresach był delegowany do wykonywania innych czynności, nie związanych z malowaniem minią lub malowaniem konstrukcji na wysokości. Z tego względu nie wykazał, aby stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w warunkach szczególnych. Do jego stałych obowiązków należały bowiem czynności nie dające się zakwalifikować do pracy w warunkach szczególnych. Brak jest też dowodów na precyzyjne wykazanie, w jakich okresach i na jakich stanowiskach pracował w okresie tzw. umów eksportowych na terenie Niemiec i Czechosłowacji. Zaskarżona decyzja okazała się zatem prawidłowa, a odwołanie należało oddalić.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy w Lublinie, na podstawie powołanych wyżej przepisów oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., orzekł jak w sentencji wyroku.